

૨૧૦૩

૨૧૦૩

॥ શ્રી પરમાત્માય નમઃ ॥

ફૂલનો હાર.

(દીલખુશ ગાયના.)

છાપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

મંગળદાસ જોઈતારામ બુકસેલર

રીચીરોડ—અમદાવાદ.

અમદાવાદમાં પીરમજાના રાજા સામે
બા ચોમનલાલ પ્રન્ટીંગ પ્રેસમાં છાપી.

સંવત ૧૯૬૨—સને ૧૯૦૬.

આવૃત્તિ ૧ લી.

પ્રત ૧૦૦૦

કિંમત રૂ ૦-૪-૦

ગુજરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ

૧૭૦૩

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કે પીઠાઈ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૭૦૩ વર્ગક

પુસ્તકનું નામ કુલો ૬૧૨

વિષય ટેન્નિસ

કુલનો હાર.

૧ અશ્રુમતી.

જપતી પ્રીતમની જપમાળ જીવતી જો અલબેલી.

જોખન રસરંગે જોની આ બની ઘેલી.

ન્યાકુલ વૃક્ષના વિષુ વહાલી વેલી—જપતી.

તનમનમાં વ્યાપી રહ્યો, જોખન વસંતજંગ.

રશભોગી રસીઆવીના, રમસો ક્યાં રસ રંગ,

જાણ્યું નજડિઓ કોઇ, રસીએ રંગીલો.

ચપચપ કરતા લેતી જા તું ચળેલી—વ્યાકુલ,

પેટ હુબ્બે શીર કુટતાં, સંકટ ખાન સમાય.

બળતાએ બાળી સખી, હુધડે શું હુરખાય.

વાહા અકલાએ સાને છેલ છળીલી. વ્યાકુલ,

૨

માકને આંગણે ચાંદનીરે, ખીલી રૂપેરી રંગ.

રંગરે આવો સાહેલી રંગ માણવા,

હૈયા ખોલીને બહેન બહેનરે, વાતો કરી દ્યો વહાલની.

વહાલા વસે વીદશમાં, બાળા બાલે વેશ.

સૈયર સાશા મોકલુ શાણાને સંદેશ,

કુંજલડીરે સંદેશો અમારો, જઈ વાલમને કહેજોજરે

પ્રીતીકાંઠાના અમે પંખીડાં, પ્રીતમ સાગરવીના મુનામુના જરે

કુંજલડીને વહાલો મેરામણ,

અમને અમૃત ખાણુ વહાલા પ્રીતમ પ્રાણુ.—કુંજલડીરે

સાહેબો મારો મુલક્ષણુ એકા જુઠા ખાય

ધરની સુખડી ના ગમે સોગન જુઠા ખાય

તમારા સમ જોતમે મને વહાલાજુઠા સમ શીદ ખાવોછોજ

પીયુ તમારૂં મનકુ માને તીહાં જાયોછો

ધી ભર્યાં ઘેખર ઘેર રઝળે છે કુશકા ખાવાને ધકા

ખાયોછોછરે

સોલ વરસની સુંદરી સ્વામી વરસે સાઠ

મોઢું જોઈ મોહી રહ્યો લાડકી કરંતી લાડ

પગમાં કાંટો વાગ્યો નહીરે છવું હુંતો નહીરે છવું

મારા સગી નણંદના વીર હો રાજ—પગ

તેડાવજે મારા આપછને જોગી જતીને તેડાવેછ નહી છવું

૩

પ્યારી વાતો મધુરી કરો પ્યારની કાંઠ ખાતર કરો દીક્ષદારની.

દ્યોતે લેજત જોખનના શ્રંગારની

ખોલો ખોલ ખાળા મદનના બહારની

ધ્રુવટ ખોલો ખાલા ખેલો દીવાની જુવાની દીલચારની

સુણો વાત સુણાવુ વેવારની બીક રાખો ખુદાના મારની

બધી ગધામસ્તી આ સંસારની નહીં ચાલે હજુર કીરતારની

જમડા ઝાલે પુરા પછાડે હેવાની નાદાની મુકો કાંઠ પ્યારની

૪

કરમ કરે તે કોમ ન કરશે મુરખ મશી મરશે

ભલે બાંધિને નાંખો સાગરમાં કર્મે તાર્યા તરશે

ધંટી ના ગાળેથી પણુ છવ કરમે ઉગાર્યા ઉગરશે

સુખ દુઃખ શાળાના કર્મ મેતાથી ઠાઠ નહોર ન ઠરશે

ભાતામાં ભુલે છવ મુસાફર સફલ થાયે કેમ પછી સફર

ચપળ ગતીના વચમાં ચકર વાટમાં

વામા વસમી ઝીલવી ટકર વીરલા નર તરશે

૫

નહીં આવું શ્યામરે, નહીં આવું કાનરે

મારે ઘેર શામળીઓં મેમાન છે.

રંગ રસ પ્યાલો વાલા પીતારે બજો

દાસ્તીની વાલા આ દુકાન છે—નહિ

સોના રૂપાનું મારું બેડલું વાલા.

પાણી ભરવામાં મારું ધિયાન છે—નહિ

રંગરસ રસખમ્મ લાલો રમવાને કાળે
શાખી નર પુરો મુલતાન છે નહિ

૬

ચાલો મારા ચતુર સુખણુ—હાં હાં
મારો નહીં નયનના બાણુ—હાં હાં
કાળજે ઉતારી તારી મુરતી રસીલા પ્રાણુ—ચાલો
ધામલ કિધો તે ખેલો ધુતારી મારી નયનનો માર
દાઝયા ઉપર લુણ વચ્ચન લગાડી પુરો કર્યો લાચાર
નખરેથી છેવટ નાણુક નાણુકડી માર્યો તહે હાય હાય ઠાર ઠાર
રસિકવર માર્યો તહે હાય હાય ઠાર ઠાર—કાળજે

૭

નથી જગતમાં સાથ સખંધી વિના ત્રિલુવન નાથ
શું ફોગટ ફાંફાં મારે મુરખડા ભરે આલથી બાથ
કમળપત્ર પર જળ બિંદુને સુકાતા શી વાર
આવશ્યની જળ ભરી વાદળીઓ વીખરાતાં શીવાર
છવ તારે સમજવું તેવું આખર નહીં લેવું દેવું
છવ જવું ખાલી હાથ અંતમાં પાપ પુન્ય સંગાથ
સાખી

પંથી છવ પામી મયો નવગઢ નગર બબર
સોદાગર સમજ બધ કરો પુન્ય વેપાર.

૮

અરે હું મસ્તાન પ્રેમની મુને કોઈ ન છેડારે
કાંઈ ન છેડારે ભલા મુને કોઈ ન છેડારે.
લાચાર હું બીચારીશું શીદ દયો કેડારે
બુવાનીથી દીવાનીશું મારો છોડા છેડારે
“ પ્રાણદાન છે પ્રીતમાં પુછી કરજે પ્રીત
પ્રા દાનતો સહેલ છે કઠણ પ્રીતની રીત ”

૯

ધીરી ધીરી સુંદરી જરા ધીરી તારી વાંસે લીધી છે રૂઢીરી
નયન મીલાવો પ્યારી હસી બોલાવો
આપીશ આખી અમીરી—એજ
રૂપે રીઝાવું કેતો સોને મહાવું

દુર કર તું દીલગીરી—ધીરી
 ધીરા ધીરા કુંવર જરા ધીરા
 સગા માડીના જયા ઓ વીરા—ધીરા
 જેવી પોતાની તેવી નારી પરાઈ
 પરસ્ત્રી પરભવની પીડા—એજ
 રાવણ રોળાયો દુરયોધન દબાણે
 કીચકના થયા ચીરા—ધીરી

૧૦

દારંગી દુન્યા.

કર કર પરવર ! અમ પામર પર નજર જરી !
 દાદગર દાવર મારારે, કરમ કંઈ કરી—કર કર.
 અમ નાચારી મંદી તારી કરો ભારી ઉમીચારરી
 આ દાતારી ! તુજ દીલદારી થકી તારો માંગુ પારી
 દાના ! પગે પરી—
 પરીતાપ, ઓ બાપ ! તું કાપ હારી;
 અરજ એ સુનો ખરી, મરજ મુઝ હવે ધરી ! દાદગર.

૧૧

સંભાળ્ય મુદરી.

બાલો સાહેલી [૨] ભુવનેશ્વરીનાં સો મળીને દરશન કરીએ.
 દુઃખ હરનારી સુખ કરનારી મુરતી માની અંતર ધરીએ
 ભાવ ધરીએ પુજન કરીએ તો ભવસિંધુથી તરીએ
 સુધા ચંદન કુમ કુમ કેસર અરચત કરીને મન ઠરીએ
 અખીલ ગુલાલને પુષ્પ માળથી માને વધાવી મંદિર ભરીએ.

૧૨

પરણાવે માબાપ છોકરાં જોડ જીવે નહીં સુખકારી,
 થાવ કજોડામાંથી ખોટું અપજનું દુખ બહુ ભારી;
 અણગમતો વર અબળાને એ બહાનું રમવાને જરી,
 સહમજેરે રચાણા સદભાગી, દિન દિન વધતી ખુવારી.
 તામે મહોટા કામે ખોટા લાલ બને થપ્પડ મારી,
 બાળકને પાળી નવ જણે એ નર મુછાળી નારી;
 કુલ જોઈ કુલવાળા બનતા રહે રાંડિયા અવિચારી
 ફટફટરે ફેકટ કુલજી બાળકને નાંખ્યા મારી.

૧૩

ઉમાદેવડા.

જા જારે શું રીસાય રસીલી નજર મીલાવીલે (૨)
ચટપટી ચિતમાં લાગી ચતુરા ચેહેરો જોવા દે,
હીરા મોતી માગ્ય મધુરી, ઝાંઝર કુમણાં લે
માન અગન તનમા લાગેલી તરત યુઝાવી દે.
સગતા નથી રેહેતીરે સહુણી મરમ વચન મુકી દે,
દલપલતા છળીલી તુજ છાયે, પામર પંચી લે.

૧૪

મુને સહાય કરશે મારારીરે વારે ચડશે ગોવંધન ધારી
અહલ્યા ઉગારી મીરાંબાઇ તારી,
બેની ચિંતા કરીશ નહીં મારી મુને.
મંજરી બન્ધ્યાંને બળતાં ઉગારી,
મોક્ષ દીધો ગબ્દેન્દ્રને તારી
દ્રૌપતીનાં ચીર પુર્યાં
આશે તે સહાયકારી. મુને.

૧૫

બોલો મારા પ્રેમી પોપટજી બોલ બોલો
બોલો બોલો મેના બોલાવે, ડાલો રંગરસિયાજી, ડાલારે
જરી ડાલો ડાલો ડાલો, પ્યારી ડાલાવે
મેના તારા વચનનીવેણુ, લાગીલાગી લલિતલહે લાગી
મેનાં વહાલી મેનાકે નાક હે પણ જાગી,
જાગી જાગી અજબ જ્યોત જાગી,
પહેલાં પોપટજી પ્યારા રામજી સંભારે
વહા વહા મેના શું સતી સીતા વિચારે
ચતુર મુજબ સીતારામ ઉચારવે
પોપટજી પાંજર સોનાનું સળવું.
લાડ લીધું લાલચું નથી કે લલચાવું
સોને રૂપે શું લીડ લીતરની ભાગી ભાગી
રણ મુકામે રંગે રંગે રમાડ પાંખે ધાલીને દુષ્પ મીઠાં ખવાડ
ભાવના ભુખ્યા શું ભારી ભાવના ભુલાવે, બોલો.

૧૬

વીણાવેલી

હિંચે સખી સુપિંચે સગાર હાર,

ચાલ્ય ચાલ્ય જોવાને ચંદ્રમાં,
 જોને પ્રેમ વેલી લુભીનાર દેદાર,
 જોને કાલે સૃષ્ટિ આનંદમાં ઓહોઠો
 વન્ય ધરા સુંદરી ! તને, ચતુર ચંદ્ર તુજ કાન્ત,
 શાન્તિ પાઠ પઢાવતો, સાધીને એકાંત,
 ધરણી પડી પતિને પાય, શિક્ષા શિરે ધરેરે,
 ગુણીયલ ગારી પતિ ગુણ ગાય, શાંતિ ચિત સ્મરેરે
 ધરોને બહેન ! ધરતી માતાનું કહ્યું કાન,
 પ્રિતેથી કરો સંસાર સુધારસ પાન-ધરણી
 ચંદ્રમુખે ચીડાઈને, તારાના મુખ શયામ,
 સદગુણીનું સુખ બાળીને, રમે દુષ્ટના નામ.
 સખી ! જેને પતિનું માન-તેના ગાંધર્વ ગાંધે ગાન,
 પામે દેવી સમાન સન્માન, રમે રામા રસિક લઈ તાન.
 ધરણી નાર સમગૃહિણીએ, સેવે સ્વામી પાય,
 ચતુર ચંદ્રસમ ધણી મળે, જય જય ત્યાં ઉચ્ચરાય.

૧૭

જુગલ જુગારી.

બહાલમજી સહી ગુલાબી મંગાવો,
 પોલકા બનાવો માતીડાં ટંકાવો.
 બંગડી બે હીરાની, મોંઘી મઢાવો-બહાલમજી
 સાખી.

મૂરતમોજ જણાય છે કુતારાના ઢંગ
 જેવો વાનો પુરોશ તેવો ચરશે રંગ

હાંરીના હુલાસમાં રસીલી તારી રીસાઈએ-બહાલમજી

૧૮

કામસેન રસિકા.

દા ઉઠીછે દુઃખની દીલમાં શી રીતે ઠંડી થશે.
 આશ લાગી છે જેમાં મુજને, શી રીતે પુરી થશે-દા
 નજરે દીઠી મેં જે નારી, પરછેના જોએ સાથે મારી,
 તો તો જીંદગી આ આકારી, કેમ કરીને પુરી થશે-દા.
 મેં તલવાર કે સ્ત્રીને મારી, તેવી જોને આ નેન-કટારી
 કમલાક્ષીનાં નયનાં કારી, તો ધા કેમ કરી રૂઝશે-દા.

૧૯

કુંદબાળા.

કંઈ ચેરક લગાડી રસી લી રૂંચે દેહો રહે તેં હજી લી-કહ

કાળજડું કોરી તેં ચીંતડું ચોરી, કેદી બનાવ્યો રંગીલી! કંઈ
દાદ ન હેતું દવાએ-દેતું ! રવલાવે કાંતું હઠીલી કર્મો.

૨૦

મેવાડનો પ્રતાપીચંદ

અલબેલીના ભરથાર, તમે ચાલો,
હાય હાય નખરાલી નાર તું લટકે મટકે હું બેજાર
જીભીલીના છેલા ચાર; તમે.
વાહ ! છેલા અમે દીલદાર તું છો આહા ! ઇંદ પરી અવતાર
રસીલીની રસિક શણગાર; તમે,
લાલ રંગે જમાડું રાજ, પ્રીતી રસમાં કુખાડું આજ
આહો સફળ આજ સૌ કાજ, મેરું મારો તું શીર
તાજ જીભીલી.

૨૧

કરણધેલો.

જાઓ જાઓ ન સતાઓ સાંવરીઆ
મોર નાળુક તન ગલજાર,
વાપે કીની કુલ સીંગાર,
કાંહે નજર લગાઓ સાંવરીઆ-જાઓ.
મોરો જોખન ક્રમકે દાર, દયા ધરો દીલ મોઝાર,
હટો કહે સરમાવો સાંવરીઆ-જાઓ.

૨૨

વીક્રમચરીત્ર.

એ૦૦૦૦૦માથે મહુકી લધ જાઉં,
પ્યારા લેહેરી લાલને દુધલમાં પાઉં-એ.
હું ગોવાલણ નાનિ નારી, પ્યારો મારો છે વિહારી.
રંગ રમાડી રીઝાઉં-પ્યારા-એ.

૨૩

પ્રેમ-કળા.

અતુલ શૃંગાર છો-વાહરે-વાહરે,
હૈયાતણા હારછો-વાહરે-વાહરે,
સંસાર સુખ છો વહાલી મારું તું
તું મુજ જીવન આધાર છો-વાહરે-વાહરે
પ્રાણ જીભી શું ચીતરી, વાડું તન મન ધન.
ભાગ્યોદય મારો થયો, મલ્યું અમુલ્ય રતન.
જન્મ સાથે કમાડું સંરવ પીયું તું,
જડાધન્યા દ્વંદ્વ મોઝાર છો વાહરે-વાહરે. અતુલ

૨૪

વીરમંડળ

હડી આવે પંખીડા લાવે પંખીડા સદેવ-હાંહ
 પીયુ તારો ઘેલી પંથ સીધારથો લોધી વાઠ વીરશ
 એકલી અટલા મુઠી નારીને બાળે વેશ-ઉડીં
 માયન મેરી હોયન મોરા, શાનો પડયો અદેશ
 ભામની ભોળી ભુલી ભટકે—એકલી

૨૫

મુળરાજ સોલંકી

રગે ભર્યા આવો આવો રસીલી, તેથી હેયાં શું આંખીએ
 સુરત મીઠી મીઠી હેલ છળીલી હેતેથી હોરામાં છાપીએ
 ફલાં ફલાં ઝીઝાં પદ્મવ સમાજા ચુંચું અધર લાલ પ્રેમથી
 ગોરા ગોરા ગાલ ઉપર હું રાણા મારું તો જરાક અમથી,
 વાહ વાહરે ઘેલી વાહ વાહ છળીલી.
 પોતાનાં દીધાં ન ભુલીએ બદલામાં બાહુથી બાંધી રંગલી
 આવો શૂલાપર ફૂલીએ. ૨૬૦

૨૬

અશ્રુમતી

તગદીર ખુલા તસવીર નજર આતી હે,
 માચુક તુંડી ખુલ ખુલ મુજે ભાતીહે;
 તેરે ગાલ ગુલાબી નેન અજબ કાંતીહે,
 તેરી પતલી કમર જેસી કમાન મીલજતીહે.
 હુસ્નોપે તેરે મેભવર કમર બીલહારા.
 તેની નાજુક અદાને મુજે જાનશે મારા,
 તેરી આંખ ચમકતી રાત ફીન દો તારા
 તેને માસ ચન્દ્ર સમસેર ખેંચદો ધારા.

૨૭

ઉમાદેવડી.

છોડા છોડા છળીલા, જાઓ હઠો હઠીલા.
 મારી લુટાશે નવલખ લાજ—છળીલા.
 તમે મ્હોટા પુરુષ મહારાજ, પાણી પ્હોલાં.
 બાંધી દેયોને પાજ, મારી.

વાહ વાહ વચન રસીલાં, તારાં નયન રંગીલાં
 ગોરી ગાળ ગરવેંચ ગુમાન—રસીલી પ્યારી.
 લાગે જેને પ્રીતનુજ તાન, ગણે નાના
 મોટા સો સમાન, ગોપી.

કંથને કંથે જગમાં બધા, વિરલા પાલણહાર,
પ્રીત ભગત ભામા સદા, વચન નિભાવણહાર.
મુકો માનુની ગુમાન, શાણા દાસી છું
તારી સુજાણ

ચાલો ચાલો ચતુર પ્રિય પ્રાણ-છોડાડો

૨૮

ચંદ્રહાસ

થયાછોરે પતી તેજ પ્યારિ તનના, હૈર હસિ વરિ આજે.
છેલ છબીલા, રૂડ રંગિલા, રાજપુત્ર પ્રખ્યાત,
જોયા આજે, અનુરાગે, ચીત લાગે, કેમ ત્યાગે, પ્રભુ
મેં તનમન તમને અરખું થઈ રાજ-થયાં
કૃષ્ણ કૃપાએ તમોજ મળીયાં, દીલમાં જે ચીત ચાહ
નોતું નક્કિ, નોતી વક્કિ; નીસા પક્કિ, વીધી લખિ;
પ્રીયા ઉત્તમ તનમન બની દેવ મુંદરિ, પદમણિ મળી આજે.
મહેલ જતાં તે દી તરછોડિ, હવે ન મુકું હાથ;
ચાલો આવું, મન લાગ્યું, કેમ નાવું, પ્રિય કહાવું,
હવે હાજર છું તનમન ધન દેવા, જેમ પ્રેમ છાજે. થયા.

૨૯

સૌભાગ્ય—મુંદરી

ધીમા ધીમા ચાલોને મારા પ્રાણરે,
પગ નાળુક તમારા આ મચકાઈ જશે, કમર લચક જા
જશે, ઓ સુજાણરે.—ધીમાં

૩૦

નાળુક વેલી કુલસમી, કેમજ આ તુજ કાય,
ધડકે છાતી ધાસથી, એ ચંચળથી ઓળખાય,
પરસેવાનાં બીડું આ બાઝયાં મુખે,
મુખ રાતુ થયું થાક અતિ દુઃખે,
આ છાતીપરે લ્યો વિસામો મુખે, ઓ—સુજાણરે—ધીમાં
જરા નચાવ નખરાવાળી
જે નખરેરે તારા વાલમજીને વશ કીધા,
લટકે મટકે અને ચટકતી ચાલ આમ, ઝાંઝરથી ઝમકાળીરે
જરા નચાવ નખરાવાળી.
જે નખરેરે તારા વાલમજીને વશ કીધા

દયો ભટકો મટકો ચટકો આ, આલી સતાવો શું ઠાંલીરે
જુઓ નાચે આ નખરાવાળી.
જે નખરેરે તારા વાલમળને વશ કીધા.

૩૦

કૃષ્ણ ચરિત્ર

નમો ગોપાળ નંદ નંદન ગોવીંદ નમો,
શ્રી ગોકુલચંદ નમો

પુગ્લાનંદને, બાલ મુકુંદને,
દેવ સકલ વંદ નમો-નમો,
કાલિય ગંજન હરિ નમો
વંદ આત્મારામ,
પુરણ પુરોત્તમ નમો
સદાય પુરણ કામ,

કૃત્તિર્ધન હાથે ધર્યો,
ગોકુલ ઉદાર કર્યો,
ધંદ તણો ગર્વ હર્યો,
આનંદ કંદ નમો—નમો.

૩૨

બણી બણી સખી અબણી બની બહુ સ્યાણી
બની દીલબની બની—બણી
નહિં છોડા નહિ છોડા વહાલીજ મુક કેડા
એ નાથ વિષ્ણુ ના ગમવું.
(કાંથી ગમે) રંગીલો રસીલો છબીલો
મુખક કનક ચિત્રમાં ચૌર રમે
બહુ બોલી, અંતર છોલી, ખરે ઘેલી.
તું મન મેલી હટ જા ખસ જા
મુરખી દુર થા
હા હા હા હા—બણી બણી

૩૩

કહોજ આપ દેશ કીચો વેશ ખુબ ન્યારો
ખુબ ન્યારો તે ચેરો અતિ પ્યારો-કહોજ
જની રમાડા પ્રીય મેમાન થઇને
કામાગ્નીથી ઉગારો --કહોજ

પ્રિય તમારિ બાણી દયોમુજને
મુકીદા ખોટા વિચારો

—કહોજ.

૩૪

બટવા ગુંથન દે મેરી જન બટવા ગુંથન દે
મેરી પ્રિયાકા આલા જોબનવા બટવા ગુંથન દે
ચીકનેમે ચીકના પીપળકા પતા ઉસ્સે ચીકના ધી છે.
ઉસ્સે ચીકના પ્યારીકા જોબન યારોકા લલચાયજી-મેરી
નદી કીનારે બગલા બેઠા ચુન ચુન મછી ખાય
બડી મચ્છીકા કાંટા લગા તલપ તલપ જીવ ચાય-મેરી.

૩૫

દા દાગ્યો દલડામાં બનાં કયાં જઈએ ઠરીયે
કાં જઈ ઠરીયે અમે બળી મરીયે ઉભા બળી મરીએ
મંગા જમનાને તીરે ગાડર સોડયાં રેઠાં
તારી પાસળ પાસળ ફરીએ અમે દાડી ફરીએ
લખરડો લાડો હું લેખરડી લાડી હું
હરખ હરખાં સોડી હીંદ વરીએ જુડી હીંદ વરીએ
ધરડો ગાજારો ગાતી હું હર્ષ માણવાની
નેહ લગાડી વછવો નવ કરીએ જુડી નવ કરીએ
કુંવારા કામળી ઓઢી આણે મારીરે
ભાત જનમારે જીવડા ખડસું ચરીએ ખડસું ચરીએ

૩૬

પીયુ સંગે, રસ રંગે રમીશું જમીશું ઉછરંગ
ભાત ભાતનું ભાત હું લાવી આવી ઉમંગે.
ચડવાનો રસ અંગે
ભર જંગલમાં મંગલ મારે પ્યારા પ્રસંગે વસ કીધીરે,
ઉમંગે પીમુ.

૩૭

નજર કરો નાથ જરા ઝાળખી દયો નારી
હું હું બીજ કે કંથ, આપનીજ પ્યારી—નજર.
હેમ પ્યાલો હાથમાં ને માંહી મીઠુ દુધ
પીધું શ્યામા પાસથી, શું તેની ભુલ્યા શુદ્ધ
કાણે હતી કંથ એતે દુધની પાનારી—નજર.

કળજીગમાં બળ કામદેવનું, યુવા થતાં ઉભરાશે;
નિજ ધરમાં સુખ નહિ નારીને તે પર ધરમાં જશે;
ભુખ સધળું ખાશે, અંધ બન્યા પસ્તાશે,

જનમારો આકારો મારો છે,—(૨)

અંધ બન્યો થઈ આંખો અલગી વિવીધ પ્રકારની વ્યાધી વલગી
પુત્ર વીરહ દવ ઉઠ્યો શલગી જાહીર જગ આ ખારો છે—જન.
દક્ષીણ ભુજ પડ્યો મુજ રણમાં કેમ હવે હું લડીશ અરીગણમ
વીજ્ય વીશાયો છે નીર નયણમાં વ્રધ શરીરનો વારો છે—જન.
પ્રગટ્યું પાપ પરમ આ પુરતું તનય રતન ટાલ્યું ભરતુ શુરતું
રાજ્ય થશે હવેતો કોઈ કુરતુ નકી આ દીવસ નહારો છે. જન.

ઓ અવચારી દુર્ગણ ધારી, ઇજત તમારી ફટફટ ફેલ
શાની માયા બાપ કંમાયા બેટા ખાયા ખટખટ ખેલ.
ટેવ નહારી લુચ્ચા તારી ડગ વેપારી સટપટ ખેલ;
સદગુણ છાયાં શુભ કહેવાયા, મુરખ મરાયા ઝટપટ ખેલ.

બેડી જુગલ જીવેરે નરનર કળેડાંને નહીંજ હળે;
અણજુગતમાં નહી સાર જુગલ વિણ જીવ ન મળે.
જીવતીને જોખન બહુ આન્યું અણસમજી વર બાળેરે;
સમજી વિણ સુંદર વાકીની કોણ કરે રખવાળ—જુગલ,
મહાસાગરને ભરતી આવે ગંભીર પણ ઉભરાયરે;
મદન દમે અબળાને ત્યારે પરધર હોંસે જાય—જુગલ.

ગંધા ગંધા સચ્ચા ગંધા રંડીયે મરજવે,
અંધા હોડે પેસા ઇજત કોનું ખાત ગુમાવે,
પેસા હોવે પાસ જીલાવે, નહીતો ભાત લગાવે.
ચાર બને બેજર બદીકા બદફલ બંદા આવે
પેસા જો હોવે ખનતન બન પ્યારી નાચે ધનનન !
બીન પેસા મુંસે બોલો થપ્પડ મારે ધનનન !
રંડીકા બેટા બન રંડીકે ધર આવે.

અમ્મા મુજે અમ્મીસી ટાપી મંગાદે,
 ટાપી મંગાદે ઘોડા દીલાદે જોડા દીલાદે; સીલાદે;
 ડીમે હેટુંગા ઘોડેયે બધડુંગા કચ કચ હુંહુંહું
 આહીસ્તા આહીસ્તા આહીસ્તા બસ થમથમ,
 અમ્માં મુજે બંદુક છાટીસી લાદે;
 બંદુક લાદે ભાલાં મંગાદે તીરો કમાન દીલા દે;
 તોપોકો છોડુગા કીલેકો તોડુંગા ગોલા ચલાઉગા, ધરરરરરધુડીમ
 ઝટપટ હો ઝટપટ હો ઝટપટ હો ફ્યર વરર ધુમ ધુમ.

કોઈ દુધ દયો દિલ રંગી
 શોખીલા શાશ્વ ઊમંગી હો; કોઈ.
 ફેફી પીયે કસુંબલો, ગાંજે પીએ અબુજ
 દાર દીવાના પીયે, દાના પીએ દુધ-હાં-કોઈ
 એક અમીરસ દેવનો, બીજે રસ છે પ્રેમ,
 ત્રીજે રસ ગારસ ભલો, પીયે કાયા હેમ-હાં-કોઈ
 ગારી ગવરી ગાયનાં, ગારાં મારાં દુધ,
 હું પણ ગારિ ગારડી, ગાર દિલછે શુદ્ધ-હાં-કો
 હેમ કટોરો હાથમાં, મારી અમૃતસાર
 ચતુર હોય તે ચિંતવે, ગુણ સમજે ન ગમાર.

૪૫

મુલરાજ સોલંકી

ગુલાબી મધુ પાજે મારા લાલ, મારા રંગ લીના મહારાજ,
 મારા રસિકા છબીલા રાજ, ગુલાબી
 કામની કેરો કંથડો રે, જોખનીયાનું જોર;
 રસીયાને! રસ પ્રાણ છેરે, મીઠો મધુનો તોર. ગુલાબી
 એક ખુંદ બંધન હરેરે, પ્યાલો હરે સહુ પાપ,
 શીશો સરગનો સાથીડારે, આપે આનંદ અમાપ. ગુલાબી

૪૬

કરણધેલો

ચાહે તું ધિક્કાર માર પ્યારમાં બોલાવીને,
 પ્યારમાં બોલાવી પ્રાણ સુખમાં ડોલાવીને; ચાહે.
 ચુક પડી ક્ષમા કર કૌલા હવે.
 શાન્તિ તું પમાડ વિરહ અગ્નિને બોલાવીને. ચાહે.

તારા સમાન નથી બહાલી બીજી મને
માન મુક માનીતી મન મદને ખોલાવીને. ચાહે.

૪૭

ઉદયભાષ્ય

પંથી પરદેશી ચિત્ત સોંપી હું આ ચા.....લી
મનને ભાવે તે કરજોરે પુન્યશાઆ.....લિ
તરસ્યાને ટીંગળાવવા, પડે રાખી પ્રીત,
પુછું પ્રવીણ પંથીએ, કોણ ગામની રીત.
શુભ સંદેશા લઇ સંચરજો હું આ ચા.....લી
માહા મહિનાનું માવડું જંગલ મંગલ ગીત,
સમય વિનાન ખોલવું, ત્રણેની એક રીત.
હું વેલા મંડપ માંડી મળજો આ ચા.....લી

૪૮

માધવ વિજાસ

બળુકું પ્રેમ આગમાં (૨) મને કોઈ બચાવોરે,
કોઈ બચાવોરે બેની મારી વારે ધાવોરે, બળુકું
દેરાન હું બેલાન છું મને શીઘ્ર સતાવોરે.
શુદ્ધશાન વીન નાદાન છું મને કોઈ બચાવોરે. બળુકું
પ્રીતમ પરદેશી થતાં, ઉઠી અંતર આગ,
આભુષણ ભુષણ દીસે, જાણે જેરી નાગ.
દીલદાર હૈયાહાર (૩) મારું કોઈ મીલાવોરે. બળુકું.

૪૯

કલાવતી

સ્વામી મળવાની લાણ, સહાય આ પ્રાણરે ! સ્વામી.
તુજ આધારે જીવન દોની, કરો શું વખાણ ! સ્વયંવરલાણ.
તારે હાથ પ્રાણ લેજો મારા પ્રાણ, પ્રાણ પ્રાણ; સ્વામી.
હવે ચાલો, બહુ ગાલો, વખ ઠાલો, જરી ભાલો.
કોક પકડે, બાજી બગડે ! થવે હાણ સાટાલો. સ્વામી

૫૦

અશ્રુમતી

શું નટવર વસંત થેઇ થેઇ નાચી રહ્યો.
નાચી રહ્યો જગ નચાવી રહ્યો—શું
કોયલ મધુર મુરલી બની, છોટે નટવર કાન
વિરહવેલા ગોપી ઘણું, તણ નીકળી અલીમાન
રશ્મિગા વિનાન બની બાળાઓ આવરી
વેણું વસંત ચિત વીંધી ગયો—શું

શીતળ સુખકર પવનની, હૃદયે કુમે ચોપાર
 બાણું રાધા કબ્જાળ, રાસ રમે છે ખાસ
 વિધ વિધ પંખીના વેણ કુધરી ધમકેરે
 મહિં મહિં મેનાના નાદ ઝાંઝર ઝમકેરે,
 નવપદલવ વાઘો ધરી, પચરંગી શીર પાધ-
 ફાગલાગ સાધી રમે, મદનરાજ મહાભાગ્ય
 હૃદયે લાલાથી રમે લલનાઓ લાલમાં
 પ્રીતી ગુલાલ લાલ છાઈ ગયો-શું

૫૧ રસીકરમણ

ચલરે આગર ચલરે આગર જમુનાળ જમ્મે
 જમુનાળ રંગીઆમણારે ગાગર કુમે ચલરે.
 પાણીડાં જાઉતો મને તડકારે લાગે
 સાહેબા ચંદરવા બંધાવો રે, આગર કુમે ચલરે.
 શેરીએ ચાલુતો મને કાંરારે લાગે
 સાહેબા ચાલીઆ હલાવોરે, ગાગર કુમે ચલરે

૫૨ સોભાવ્યસુંદરી

પીલે શરાબ મજેદાર મેરે ઘાર.....પીલે
 બહીર દિલકો જોસમે લાવે,
 રંગે હુટાવ હુજાર મેરે ઘાર.....પીલે
 દર્દતમામકો ગર્દ કરત હે
 શરદમે બહોત બહાર મેરે ઘાર.....પીલે

૫૩ કળાવતી

શું બાધ કરમાવો કોમળ ગુલાબી આ ફુલ
 ચોવન નવરંગેથી કાંઈ ખોલતું ટપકેશી લાલી અમુલ શું.
 રંગનો રસીલો વેગલો આવીને મળશે શીકું પાડોશાનેશું
 ધીરો નયનોથી નયનો મીલાવી, ખીલવશે પ્યાર આગુલ-શુ

૫૪ ત્રેમકલા

હુંતો લટક મટકથી ચાલીશ કરતી હુજારો નખરાં નાજ
 આંખ માફં સહુ રીઝાવું જુએ ૪ રી સાચું
 નામ રસીલી છબીલી પડશે રંગીલા લીમાનું. હું

ધુંધવાલી લટકાં કરતી નરન પગલાં ભરતી
ધરવાલિ મુજ બાઝિ પડવી વારિ વારિ કરતા. હું

૫૫

વીણાવેલી

ખ્યારે તોરે અંગમે ફુલનકી બહાર હય સૈયાં,
ફુલનકે બાળુખંધ ફુલનકે ગજરા
આર સોહો ફુલનકા ગલે હાર હય.—ખ્યારે
નેના કમલ આર થહેરા ગુલાબ હય,
ગારે ગારે ગાલ સઘયાં ગુલે અનાર હય.—ખ્યારે

૫૬

વિષ્ણુવિજય.

પ્રેમનો કોલ દીગો રાજકુમાર, મારા થઈ ચુક્યા પ્રાણધાર;
મારા રસીઆ રાજકુમાર.

લીગો કોલ આ પ્રીતથી, ગણો સગનો દાસ,
રસીયા રસ સખ કરી, બાંધી પ્રેમનો ખાસ. પ્રેમ
મદુર મુખ જોયા વિના, ક્ષણ હવે રહું નવ જાય,
ધર્મ વિધિથી હસ્ત મેળવ્યા, વિના ચુંબન નવ થાય. પ્રે.

૫૭

પુષ્પસેનપુષ્પાવતી

પ્યારાને મારાને આંખોના તારાને ચાલોની મળવાને
જઘએ સાખી.

પિયુ ભેટ લેવા અધીર મુજ દિલડું
એજ મનમોહનની મુરતી નિરખવા
મૃંગારે વહાલાની સંગે વિલસવા,
સાખી.

પ્રિતમ તારો પામશે, ચાલતું મુજ સંગાથ
રસિકવર રીઝાવશે, રહે બહેની રખીયાત.
શાન્તિ થાશે તનમન પામી પ્રાણ પ્યારે,
ચાલ ચાલ વહેલી આભાર માનું તારો.

૫૮

દિલ મારું માને મનડું ઠરે નહિ, ત્યારે કંઈ શું
તાતલ ?
મન જોયું ફરિ ફરિ જોડી મળે નહિ, કોને વરું હું
તાતલ !

નેહુ પ્રીતી જળકી હતી, અહીં આવતાં સમાઈ ગઈ
 ઉરમી અંતર ઉછળી હતી, નૃપ દેખતાંજ દબાઈ ગઈ,
 હીરલો અમૂલ્ય ખરીદવા, ઉમંગ ભર આવી અહીં
 પણ અંતરે અંકુર ન ફુટ્યા, પ્રીતિ પ્રદકાવી નહિ.
 છતી આંખે દીવો લઇને પડી કુવામાં હુ કુળી મં
 શુ તાતજ,

૫૮

સૌભાગ્યસુંદરી

મારા તનમાં મનમાં ભર્યો છે ઠર્યો છે ભય જોઉં ગજ મોતી
 વળી ગુમાવ્યું મેં ભાગતાં ભાગતાં (૨) નકવેસરનું મોતી
 હાલવું ચાલવું હારોવું હાય, જીવ મારો ગભરાય,
 કે દી ફરી મારું મનશે મોતી, ગોરી હું કાઢીશ મોતી-રામ

૬૦

જુગલ જુગારી

નાંહીં જનશેજી પ્રીતીનાં મોતીનું મુલ
 મોતીનું મુલ આખી દુનીઆં છે કુલ-નાંહી.
 પ્રીતીના લહેજમાં એ છે વસુલ-નાંહી.
 સાગર રસનો છીપ છે દિલની
 પાકે મોતી, પાણી ઝામે અતુલ-નાંહી.

૬૧

દિલ ફરોસ

દીલ જાની મેરે મેરી તુને કદરલી ન જાની
 અબ આવો સૈયાં ન સતાવો સૈયાં
 નજર આવો સૈયાં નજરાવો સૈયાં જાની દીલબર
 જો ચમનસે ગુજરે તુ અય સબા
 તો ચેહ કહેના ખુલ ખુલે જરસે
 કે ખીજાંકા દીનલી હંચ સામને

ન લગાના દીલકો બહારસે.

૬૨

મય ન માનું ન માનું મનાય,
 પિહરવા જાઓ હટોજી જા, મ.
 ભર ફુલનડી સેજ્યાંરહી અમન ચમન મુરઝાય-પિયરવડ.
 તુમ ન આવે બાલમાં મેગે ખીતો જોખનવા જાવ મિ.જા,મ
 સોફનાં ઘર તુમ રહે નાહીં અએસો ચલન મન ભાય.પિ-

રઘ્નેન બીતી રાજનાં કાહે સહર મનાવન આય,ાપ,જા

૬૩

રામ ચારત્ર

અરે વાહરેવાહ નાથ મારા રસીઆ રંગીલા સ્વામીર,
રંગ રંગીલા સ્વામીરે, છેલછબીલા સ્વામીરે. અરે.

પ્રેમ મુધારસ પાઓ સીતાજી, અધીર મન અકળાય.
લટકાળા, મટકાળા, રઢીઆળા, મણીમાળા,
મળ્યાં ઉતમ મને જનકની બાળા, આધી વામીરે.

૬૪

નવલ કુસુમ

સ્વીકારો સહુબી મારા પ્રમની નીરાની

મન મોહના હું માથે ચઢાવું-સ્વીકારો.

અં નિશાનીથી બંધાણી મારા નાથથી સદાની,

મનમોહના હું જીવથી જડાઉં-નિશાની

હવે તો હું તારો, તું મારી સદાની.

સાક્ષી સુજાલુ દેવ, લગ્ન કીર્તિ.

દરશ હું સુશાણી, દરશ હું ગુણાણી સ્વીકારો.

૬૫

કરજીવેલો

આંખલડી અણીઆળીરે, જરા નચાવ નખરાંવાળી

જે નખરેરે તારા વાલમજીને વશ કીધા.

ભમર કમાન જરા ખેંચી ખુણેથી, ડોંધ કટાકા કર આ-

જે નખરેરે તારા વાલમજીને વશ કીધા, (લીરે-જરાં

ચટક મટક અને ચટકતી ચાલ આમ, ઝાંઝરથી ઝમકા-

જે નખરેરે તારા વાલમજીરે વશ કીધા. (ણીરે-જરાં

લ્યો લટકો મટકો ચટકો આ. આલી સતવર શું ઠાલોરે,

રુઆ નીચે આ નખરાવાળી, જે નખરેરે તારાં

૬૬

મુળરાજ સોલંકી

ધીરી હાં ધીરી હાં બાલા ધીરી ર ધીરી.

જ સમય પણ આવશે નાવલો રમાડશે લડાવશે ખીલાવશે.

સરંગે ભીંભવશે ધીરી હાં

જ્યાં આ સખી સતવર આવો બાગ નહીં કે ચાર લખાવે.

વાર મહી. તું ચારક ચિત્તની. તુઝાં તનમન સર્વે લુટામે.

કસુબી કસુબી કસુબી કસુબી રંગ હો ગએ.
 એકતો મેં નેના કસુબી કસુબી રંગ હો ગએ (૨)
 કાં કાં જાગે સારી રાત નેના કસુબી રંગ હો ગએ.
 એક તો મેં રાજ મેં રાજની બેઠી (બેવાર)
 મેરા સેયાંહે નાદાન નેના કસુબી રંગ હો ગએ.
 એક તો મેં પાનો મેં પાનો મેં પાનોસે પતલી,
 સળ્યાહે સોલે સળગાર મેં નેના કસુબી રંગ હો ગએ.
 એક તો અંધેરી અંધેરી અંધેરી સી રતીઆ (બેવાર)
 બણી જાયાં ધમધાર નેના કસુબી રંગ હો ગએ.
 એક તો મેં બાલી મેં બાલી મેં બાલીસે ભોળી
 મેરા સેયાંહે નાદાન નેના કસુબી રંગ હો ગએ.

૬૮

ધન ભાગ્ય પધારયા ભમરા—છો દીલહર ડાહ્યા ડમરા,
 કમલાપતિ આપડું કમલા રસીઆ રસીક શણગાર,
 તું પ્રમ બતાવે ખેડો—પાતર ધર પ્રીતિ તોડો.
 નહિ ગુલાબ દુબારી ગોઠોરે તું છટકેલ છોડી નાર,
 શંગાર મઝા નહીં માણી—ફાગટ સમજે છંદગાની.
 છે ધરમ કરમ હુલ ધાણીરે. શંગારં રસીઆં
 છે વિષય વિષનો પ્યાલો—જમપુર નક્કી જ્યાં ઝાલ્યો
 ભવ ઝાળે મદનથી મહાદયોરે—છં છોડી
 હજુ કુંવર તમે છો કાચા-નથી રીજ્યા મદની વાચા.
 નથી નયન મુરલીએ નાચ્યારે—હજુ—રસીઆં

૬૯.

રકમણી.

બાદીલા બેગે આયોરે મોરો જોબન બીતો જાય. બાં
 ચંદા તેરી ચાંદની, ચુતી પલંગ બીજાય
 જબ જગું તબ એકલી, મરૂં કઠારી ખાય. બાં
 પ્રીતમ પ્રીત લગાય કે, છોડ ગયે પરદેશ
 બાતું વાકે વાદમં, લડે જોગનકા બેશ. બાં

૭૦

જયરાજ.

મોહન આલો મહાપતાવે પોડો પ્રેમે પલંગ,

અંગ પુલ્યાં નયરંગ અમારાં, રાય રમેને રંગ,
 સલુણા સાહેબજી હો, મોરે મન મોહની લાગી રાજ.
 આજ ભરી ભરરંગ તમોને છાંદું છખીલા છેલ.
 અઉદ્દ બ્રહ્માંડ ચકીત બને એવા ખાંતે બતાવું ખેલ; સં
 એક છખી છે આપની એવી સુરજ કોટી સમાય.
 પારસી પીરસી કંચન થાશું હૃદયે હૈયે નસમાય; સં

૭૧

વીણાવેદી

પાતળીઆ પરીશ્રમ લ્યો શાને પોદોને મારા સમ મારા સમ છે.
 ચાલોને ચપળા આતું હું આટલે. નાજી મારા સમ મારા સમ છે
 ચિન્તાને ગળવી, પુંઠ ન વાળવી, લુડીને ભાળવી
 આ...પ્રાણપતિ મારી વતી—પાતળીઆ.
 (રસીલી તુતો રોજ હસ્તીને હસ્તી સતી પાસે છતાં
 પતિને હોય કે તસ્તી)

અલખેલી રાખે રમણ મુખી બહારે તેને ધન્ય તેને ધન્ય છે
 પતિની ઉદારી ટાળી રહે દાસી—

આ...શાણી સતી ભાગ્યવતી—પાતળીઆ

(આલ્ય આલ્ય તોયે થોડક આતું જાઓ ત્યારે મારેજ નથી જાતુ)
 તારા જેવી સતી સુંદરી પામે વાહુરે તેને ધન્ય તેને ધન્ય છે
 મોહની રાણા, જંપે બેઠી બાળા, છખીલા છોગાળા
 આઆ.....શાણી સતી—પાતળીઆ

૭૨

મંઠનવસંત

કહું વાત હું વિગતે વિચાર, વનિતા ! વખત વધુ ન વગાડ
 કરે ધરીને કરવર પ્યાર, વનિતા ! વખત વધુ ન લગાડ
 રંગે રમાડું, સંગે જમાડું, પ્રીત અમાડું, રીતિ દેખાડું
 રસસા કુલાતું નાર, વનિતા ! વખત વધુ ન લગાડ—

નિધ વિધ સાડી, પહેરાતું દાડી, કમખાને ચોળીને ચણીયોને નાડી
 હાર હીરાને માળ સુંવાળી ઝાંઝર કુમજ મોતીની વાળી.
 ખવરાવું પકવાન.થા તુતો જાડી પગમાં બે જોડાને છતરીલેકાળી
 ચડવાને ગાડીને ફરવાને વાડી હું તારો લાડે તું મારીલાડી
 હું તારો પાડે ને તું મારી પાડી
 મીઠા મીઠા મેવા ને જોડને જોડને લેવા
 લહેરાજીના વિહવા, નહી ખાવા કે પીવા

તું ચાલને થા તમયાર—વનિતા—કહું

૭૩

ચંદ્રહાસ

હરમાં તું દીલસાથ છોકરા, હરમાં તું દીલસાથ;
તને કોઈ ન મારે લાત, છોકરા

તુંને સંભાળુ પ્રીતિથી પાળું, ચાલ તુંને મારો મેહેલ દેખાડુ
ધરેણાં વસ્ત્ર સારાં સારાં કાઢું, ચાલતું જોમારા મેહેલના ચીત્ર
રમકડાં રૂડાં ન્યારાં વીચીતરો, અરે મારે કેવા છે કંઈણ હાથ
જોજો મારે કેવા કંઈણ હાથ—છોકરા

તમે માયાળુ દીલદયાળુ સૌના કહ્યા વિના હું નહીં આવું
ભાત પીતા તમ ભાત કોપાવું, વિષયાળ એ હું સત્ય કહાવું
નાના નહીં હુંતો ત્યાં નહીં આવું, તમે મુકા મારો હાથ. છોકરા

૭૪

ઉદયભાણુ

ખાળાં ભોળાંરે કુમારકા, પરણીને પરતાયાં રે
પેલાં કુલી થયાં ફાળકાં, હૈયડામાં હરખાયાંરે;
ચાર દીન વહુ લાડકાં, મનડામાં મલકાયાં રે,
બન્યાં એકદમ કાળકાં, અંતરમાં અકળાયાંરે,
મહેતો જાણ્યું કે ભાઈ કુલડે પુળખશુ,
ખાજાં જલેખી નિત્ય નાત્ય ખામશું—
મહેં આગળથી, મનમાં ધાર્યું, માન મહી મરડામશું
નણદીના વીરાને ઘડી ટીંગળાવી ભાગોળે પામશું રે,
મોહન મળીયા, વાતમાં વઢીઆ.....
નળીયાં ખખડીયાં, વાણી ઉચરાયાં (લે રાંડે દીવો)
મહેં કહ્યું ઉહું (ર).....ચડસમાં ચઢીઆ, પુખ કકળીઆ
ઉહુંતું એસડ—ધોકા પડીઆ—પરણી
પરણ્યો પીટ્યો પરધર ભટકે, ધરમાં ન ખાવા પીવારે;
વરણાગીમાં વાંકો હીંડે, પતિ એવા કુળ દીવારે
તોયે જો બાધરે—ધોકે ધીબાધએ—પરણ

૭૫

જુગલ જુગારી,

અમો અખલાને માયા ઠહાલીરે ઠહાલીરે ઠહાલી
પ્રીતી ઠહાલી રે—અમો વસ્ત્ર કરાવો, ધરેણાં ધડાવો
ભાતીડમડાતો મત ખાલીરેખાલીરે ખાલી મન ખાલી-રે-અમે
તહની નજરે નાથજી મારા નારી બને ઘેલી રે

કાલી રે કાલી થેલી કાલી—રે અમો.

ખંસીયાલા આજેરે મારે દેશ તારી સાંમરી સુરત પ્યારેપેશ—
આવન આવન કહે ગયોછ કર ગયો કોલ અનેક
ગિણતાં ગિણતાં ધસ ગઇ મોરી આંગરિયારી રેખ
સાંવરીઆ, રસીલા, સહુણા પીયા બધામેં કર એ નીસાર
૭૬ જુગલ જુગારી,

બોલ બોળો અલી રસબોળી પ્રીતમનું નામ—બોલ
તને કેહુ સુરદી ભભાવી ?

બને કોણુ લગની લગાવી ? બહાલમનું નામ—બોલ
આવો બહેની આવો, ન ગભરાઓ, ન અકળાઓ
કાં જુલમ કરો, કાં શરમ ધરો

અહીં અલખધુતારી તુજ ધ્યાન કયો મીજમાનઅંતરઆરામબો

૭૭

જામે જ્યમ જ્યમ જામની જામે દસ ઝલકાર
કૂલદા મન કંકાસને સતી મન હરખ અપાર,
રાતલડી રળીયામણી મન મોહનજી
કરે આંદલીઆ ચમકાર મન મોહુંરે મનમોહનજી.
શીયળવંતી ને સાધવી, તેના મુખ ભંડાર
બોલ્યા પ્રભુએ ખંતથી, આ રાત્રી મોઝાર.
પ્રેમ ભરી સતી પ્રેમદા મન મોહનજી

તેના વાલમ છે વશીકાર મનકું મોહુંરે મનમોહનજી, રાત૦

૭૮

નવલકુસુમ

નણદલ વીરા અધીરા જરા ધીર ધીર—નણદલ
સંજમજ સજદી સજન સજન સજનું છું.
નિરમજ નેહ જગ શિતળ છતે છંડાવું છું.
પરિજન પુષ્પ જ્યમન આગવી બહેકાવું છું—નણદલ.
શાન્તિ મંતરે ભર્યાં પ્રિતિ ગીતી ગાઉં છું
સુધારસ કરતાં શાંત નયન છું નચાવું છું
મીઠી મીઠી હાસ ! ભરી શાંત વાયુ વાયું છું
મીઠી શાંત નીંદ સાદ્યા શિર છાઉં છું—નણદલ.

૭૯

કળાવતી

મારી પિયુ લાગી તમથી પ્રીત ક્યાં તજી જાઉં છું વાલમા—મારી

તમવીણ ચેન નહીપછી કેમ ચાલે ભારેમન ધડી મુળ જેવી ગણાય
લેટો છનનનનનનનનન—ભારી

(સાખી)

સાચી પ્રિતિ મીનની, જળવીણ જીવે કેમ;
તમ દરશન વીણ તડકડે, આ જીવન પણ તેમ-ભારી.

૮૦

લયલોનહાર.

ન ગુલ હો તો ભાથે જુલજુલકો કયા લાલજર
હુય ગુલજર ઉસકો ખાર કોઈ જિસ્કા નહિ દિલદારરે-ન.
બેકલ ચંચલ જિયા કલસે સોહે નહિ શીગાર
કારી કટારીયા લગાય કીયારી જણાયેજી બાદે બહારરે-ન.
ચયન પડે નહિ સ્યન કટે નહિ, નયન બહે જલધાર
કલદે ચમનકી કલી બે કલીમં ગુલકો ગલેકા જો હારરે-ન.

૮૧

નવલ કુસુમ

બોલબોલ ગુમાની ગોરી બોલ કાંધ કોકીસનો કંઠ બોલ બોલબો
છોડ છોડરે છડેલા છોડો છોડ મન મોહનાના મુળ આમ બોલ
જો આ ગુલાબી ગાલે દિવાનો બન્યો
આ મરકટા મ્રણાલે મસ્તાનો બન્યો
તુજ પ્રમ દીલ ઉજલે પરવાનો બન્યો
કામી અંધ તું અકાલે મરવાનો બન્યો
મરવાનો બન્યો નહિ ઠરવાનો બન્યો—કાંઈ બોલ.

૮૨

કામલતા.

રસ ભર્યું આ જોબન જાય રસિક રંગીલા વિના
અંગ ભર્યો આ રંગ સુકાય, રંગીલા વિન
સાખી.

સુંદર બાગ શરીરનો ખીંચ્યો છે નવરંગ
અંગ પુવારા ઉડતાં તાળીના અનંગ.
પુલ પ્રેમરૂપી કરમાય ખીલાવે કોણુ લે ગી રંગીલા વિના
હરીશ્ચંદ્ર.

૮૩

મન મયલ મિટે, તન તેજ બડે, દે રંગ ભગકા લોટા
સૌ રોગ ટળે, સૌ સોગ જલે, કરે ભગ અગકો મોટા

જખ તાર જમે, આજાર રમે, નવ હાથ ખડે છ ઊઠા
 તન સાફ, મન સાફ, હો સાફ આદમી ખોટા—મન
 લે કદ દુધમે ધોલા, તો ભાંગ બના અનમોલા.
 કર પાર ભગકા ગોલા, હરખાર ખમ ભોલા.
 ઉઠ ભોર નહાકે ગગ, ચડાલે ભગ, જમાલે રંગ
 નિરાલે ઢગ, દેખા દે જગી કુડી સોટા—મન
 ભગ લીલી, ભાંગ પીલી, ભાંગ પીનેમે રહે નફા, કે
 અખિયાં ખોલ આર દિલ સફા, જો ન પીયે ભગકી કલી

૮૩

ત્રીયારાજ

મારા ભાગ્યતણો નહી પાર મઈલા થાવી મારી પ્યારી
 રાજ કેરો થામશ માલીક લાખુનો સરદાર
 સૌના શીરપર મારૂ લાતો દઉં હું મુછે તાર મારાં
 માતપિતા બક બક કરતા અકલ વગરના એહ
 કીસમત મારૂ ક્યાંથી જણે જનમી રાજ દેહ મારાં
 જઉં જતાં ને હાણું માણું મારો છે દરખાર
 આધીન થઇ સઉ હાથ જોડ્યો પરણું જેણીવાર મારાં

૮૫

કનકતારા

હમ ખડે સીપાઇકે લડકે
 મજબી મારૂ પખ ઉખાવું તોડું કચ્ચા સુત
 સો ગુસ્સે પપરૂ તોડુ થયેલી સીપાઇ રજપુત-ભલા હમ
 બડી દરસે સોકર ઉઠે રસોઇ ફેર બનાયા
 ગંગાકો સંગ લે ખુશીસ ભોજન અચ્છા પાય-ભલા હમ

૮૬

ઇંતને કે બીચ મોરી ગમરે મુન્દરીયા
 ગમરે મુન્દરીયા મોરી ગમરે મુન્દરીયા
 સાન ન લીની મોરી નતદ ન લીની
 તુમને ચુરાઈ પીયા મોરી મુન્દરીયા.

૮૭

જવોજી જન કિસ નાદાનકો ફુસલાને આયે ?
 કિસકો બહકાને આયે ? કીસકો બહલાને આયે
 બાતોંમે લાને આયે ! ઘાતો મે પાને આયે !
 પુરે નાદાન અપની નાદાની દિખલાને આયે ! જવોજી

આમ ઉસ્તાદકે ઉસ્તાદી કરને આના કયસા !
 ફરિયામે હાલને હાજમ પાની બના કયસા !
 ફિરતે હો ઘેરે ઘેરે, કરતે હો હેરે ફેરે
 આતે હો મેરે ડેરે, બતે હો બનકે ચેરે.
 બા અય બન્દે ! અયસે ફરદે, ગોરખ ધન્ધે રમે ચંદે.
 કયા હુમકોં શિખલાને આયે !—બવોહુ.

૮૮

મુરીદશક

બુદી પીવાકે લુભા ગયા કોઈ મુઝે
 બડી સવેરે જો કોઈ જાને વાંકી લ'ખીડી'ટ
 ઉડતછીરધયા વોહ પહેચાનેગીરી સકડ સેઈટ સરવે બીજને
 દુસર પહેરે જો કોઈ જાને વાકે લખે કાન,
 તવા કટારા બેચ હાલકે ધર લોટપરદયાન સવેરે ફેર જનેગી.
 તીસરે પહેરે જો કોઈ જાને જીં ભાદવકી કીંચ
 ધરકે જાને મરગયે ઝોર આપ નસેકે બીચ સવેરે,
 ચવથે પહેરે બેસુસરે કેહો છે બચ્ચેકો આપ
 બેજોર બેસુસરે કેહો છે બચ્ચેકો આપ સવેરે

૮૯

બજમેકાની

મોહે રેસમકી સાડીઓ દીલાઓ
 સાડી દીલાવ ચોલી પહેનાવ એધનીયા દુકાની થાપે મોહોલેજ
 ગોરા કીનારી દહેલીસેં મંગાદો.
 લાહોએ નામય કુરખાન હાં હાં મેરીબન એક પાર બોસા,
 સાડી લાહો ચોલી લાહો ફીર બોસા માંગો
 ચલો મારકીટ આવ, પહેલે પછસે તો દીખલાવ,
 પાસ પાછ નહી ચાર મારવાડીદે ઉધારતોહો પ્યારકી બહારલા

૯૦

હિરાકશ્વપુ.

શેઠ થવાનો કહેાને ઉપાય કેમ ?
 કરવું પડે તેમાંતો બહુ આમ તેમ;
 કોઈને રડાવા, કોઈને તો ડામવા,
 જલ્દી પડાવા, પૈસા ઉપરનો હોય પ્રેમ તેમ—
 વિના ઠરે અવળાંને આડાં, મળે નહિ મુખના ગાડાં;
 વિના કરે કાળાંને ધોળાં, મળે નહિ મુખ બહુ બોળાં

કંઈ ચાલવાનો રાત્રે છે નેમ બેમ--

૯૧

ખુશોરીદે ઝરનીગર

ધુએકી ગાડી ઉડાએલીએ જાયે પથસેઠા લોભી ફરગીયારે બાખુ
જાત નહી દેખે જમાત નહી દેખે, એક હીમેસબકો ખીઠાય લી.
હિંદુ મુસલમાન ભાંગી ચરમારશે, કીકીટ રૂપીએ ગીનીએ લી.
દિલ્હી શહેરશે બલે જો મુસાફીર, ખુબઈ કલકત્તા ભગાય
લીએ જાય. ધુએકી.

૯૨

ઉદયલાણ

સાહેબા સલુજા નાનિ નણદલના વીરા,
લાલ લટકાળા મને (૨)આછા આછા ધાર ઘડાવો મારા સાહેબા
સરખી સૈય મળી હાંસી કરે છે.
લાજ મરૂંબુ'બાઈ (૨) વેલા વેલા સોનીડા તેડવો મારા સાહેબા
નાનુ' શુ' નાય એક જુમણુ' ને મહી જણા જણા હીરલા જડાવો
નવસેરો મોતીનો હાર માગ સાહેબા જણા, જણા લીલમ મુકાવો
ભગવાઈ જાસ્તી હોય મારા વાલમા કંકણને માણુક મઢાવો
ગરીબધણીને બાપડાજીવશુંકહીએબસઆટલેથી મનવાલીનેરહીએ
બાપડાબ મોઠો એક પાણુ માગી લઈએ-સાહેબા સલુજા

૯૩

ભગ્ન રતન

તમે શુણો અરજ ઉર મારીરે, ઘરમાં ગરવા ન કે ઘરનારી
કહે છે ચાળી શીવડાવો રેશમી સાડી મંગાવો,
ગજરા બંગડી કરાવો પીયુ મારી, પેટની ખાતર કરતો લાચારી
ક્યાંથી શોધી લાવું વસ્ત્રો ભારી,
જયોજી હારી, હું નિજનારી, આવી દસા થઈ મારી-તમે
થશો ન કોઈ ઘરખારી સંસારિ, પ્યારી પરદેથી થાશે ખુવારી
શિક્ષા સારી, માનોજો મારી, આથી અકેલી જીંદગી સારી-તમે

૯૪

સૌભાગ્ય-મુંદરી

ખેડેરી ચોલી લટકાં મટકાં કરતાં આવ્યાં,
રંગે બોલી સાડી બોલી મન લોલાવ્યાં.
ઝાંઝરનારે ઝણકારે, કર કંકણના ખખડાડે,

કાજલથી નેત્ર દિપાવ્યાં—પહેરી૦
હવે શરમાવો ઠાલા, શાને દીયરજી મારા,
બોલો-બોલોજી, બોલો. બોલો,
મે કેવાં તમારાં નખરાં તો જાણાવ્યાં. પહેરી૦

૬૫

મુંદરવેણી

સિપાઈ તેરી નાલીસ કરંગી પોલીસમે;

તેં મગ બટવા ચુરાઈ, જોખન લુટાયા મુક્તમે બેપટ વંતા.
બટવા ચુરાયા અંગુઠી ચુરાઈ, જોખન લુટાયા મુક્તમે બેપટવેના.

૬૬

વાહ વાહરે મારી રંગીલી માલજી, હાંહાંરે મારી બળીલી માલજી
ધન્ય છે તારૂં ચાંપલી રૂકું નામ,
ખાંચ પદાનો ધાવરો, ફરતી મેલાવી જીલ;
ગારી તારા બોલજી, આ દીલ કરજી હલરે—મારી૦
સોના કેરો ચાંદલો ને, માંહી નંગ;

અણીઆલી આ આંખો દેખી, નાનો થાય દંગરે-મારી
ફૂલવાડીની ફુલસદયામાં, નીત્ય કર તું મોજ;
રહે અંગેને આનંદે, પ્યારી મારી રોજરે-મારી૦
ખાધું પીધું તેજ બાપતું, શું આવે છે સાથ;
મરતાં જાએ સૌ મુકીને, ખાલી બને હાથરે-મારી

૬૭

કનકતારા,

મુતો મારવાડસો, બણીયોરે મુંબઈ શેરગુ આયો,
મારવાડસે નીકલ્યો જખતો પાઉ મેં નહી થો બુતો
આસલેદરી ફેરી કરરે પીંજરા પોલમે મુતો-મુતો૦
વ્યાજ બટારો ધંધો કરકર પકરા પાંચ કમાયો,
આધી આધી જમે કરીને લાડીજીરે લાપો. મુતો૦

૬૮

ખુનેનાહક

ફાવર દાદર કાદીર સતાર દાતાર આલાકે ખાર,
ગફફાર જખખાર એ તોરી ગુલકારા પેવારી બલહારી
આલમ પલ સરદારી કાયમકી કીરતારી તાપર વારી

પતીત તારે લાખોં રમે શરમ ધરમ રાખો, બીનતી
લોરી હાં કરત મીલ નરનારી

૯૯

હરીશ્ચંદ્ર.

અરે નાદાન, અરે બે ધ્યાન, જરાતો માન, જરાતો માન.
નખો તું જન, નહો હયરાન જરાતો માન જરાતો માન.
કયેસી રાની કયેસી બાની કયેસે લાલલ કે લાલ.
બાતેં તેરી ભૂબી ચઉરી બાહી મુખા જય ગોપાલ.
રશીકા માન બે તું ફરમાન તો હોઈશ ઓર તેરા કમ્યાણ.
અરે અખ્યાન નકર હયરાન, જરાતો માન જરાતો માન. કમેલી

૧૦૦

બકાવલી.

કોઈ રખડી મરણ કયા બને દુનીયા મતલબ અપનાવને
બે લસપર બીપતા બીતી હુએ બને મઉલા બને કોઈ
બે મેં જાનું તું કયાં બને ફરમાના ઈંદર રાખને,
તુરીમે તુર સમાબને આદમકે આદમ પાબને
જબ રંગસે રંગ ચીલા બને તબ તનસે સંગ કુદા બને,

૧૦૧

હામાન

ચેહી બદીમે પાયા ગમ અરે આદમ,
બેદાર રહે, હોશીયાર રહો તુમ નેકીમે હરમ-ચેહી,
ધસ દીનકે લો પએછાન કસે સામાન.
કસે દયાંન જરા મુલતાન બના ફીર કારે કહા રહા.
કસે હરદમ રખડી યાદ રહો દીલશાદ,
બદી કરને વાસોંકી હોની હુથ મદીયું બરવાદ.
બે હઉલતે તાઅત પાયે, ધસ જહાંમે અશરત પાંચે,
મરજએ તો જન્મત પાયે, નાહો યાદ કરીમકી ગંમ.

૧૦૨

દોરંગી દુન્યા

ખુદ હાથેથી જે થયું કામ થકાવે.

મન મલકાવે-હરખાવે ખુદો

આપ મુઆ વીજ સ્વરગ કોઈ કદી નવ બય.
ઓહનીરાહ પરખ અંકે હતી કેમ બલાએ.
તે મનનું માયુ તે મલે મહેનત ફલે.

મીંતા હળે કામે ભલે વલગે ભલે તે કામ કરે ભાવે-ખુદો

૧૦૩

હરીશ્વંદ

હોન દીલારામ તો કયા દીલકો આરામ.

દિલકો આરામ નતો છનેસે કામ—હોન.

આંખોને કાતીલ કે બરછી હય મારી,

મયેં બનકે મતવારી હું કાતિલ પરવારી.

હય હસ બેબારી, લાચારી, લાચારી કયા.

૧૦૪

ચતરા બકાવડી

જખકે કલંદર બન બન ફીરકર બનદર લેકર આતે હયે,

તાલી બજના નીસદીન પલછીન બંદરકા બતલાતે હયે,

તુંને આકર કીયું દીખાયે મોહે બનદરવાકે ખેલ. (૨)

ભોલે ભાલે મનકો ન ભોય તોરા ખેલ ઈનસાનને,

કયેસે પાયા હુએવાનોકા મેલ...તુંને.

૧૦૫

લામન

મેરા ગમકા તરાના સુનીએ શીસાના અયેશાહ ઝીશાન

હયેએ જમાના, દુશમન પુરાના સુનયે ફીસાના. અયે૦

આબીદ મેરા બાપયા ગયે જંગલમે હામાન.

મેહેરમેયે ઇસ્કી લાહલી મેરા લાખ મુજદર જાન,

મેરી માધી નાદીના દાનાયગાના સુનીયે શીસાના. અયે૦

૧૦૬

કુલીન કાંતાં

નમું પદે ગીરજા પતીને

ચંદ્ર લલામ સદપદ તારૂં એકજ શરણ અમારૂં

પ્રેમધરી આપ દયા નિધી સન્મતીને નમું.

ભસ્મ ધરી, શીર ગંગ શોભે ઉમીયાળ સંગ

મયે સંગીત રંગ, બને તાલ જરફંગ, ડોલે કંઠે જુજમ

રૂમકે હુમકે હુમ તાંડવ કરતાં મયા અખંડ નંદ-પ્રેમ.

૧૦૭

જગતસીંહ

વીશુ વારે ચડોને મારોરે દીનદાસી કહે છે પુકારી

કપ્પોને કાપી, સ્વામી મુખ આપી

આશ પુરો દયા દીલ ધારી-વીભુ.
ભોગીને માટે જોગી વેશધારી મહુ મોહન મમ સુપકારી
સ્હાય તારી દે મોરારી, યાચે બાળા બીચારી-વીભુ.

૧૦૮

કનકતારા

દશા આ શી થઇ મારી કરમની ગતી ન્યારી ! દશા.
રમતાં હતાં રાજ મહેલમાં વસતા સુખ મોજર,
સેવામાં હાજર હતાં, દાશી દાસ હજર,
ભોગવવી આજ લાચારી પડયો વનમાં હું આજરી; દશા.
કુલશર્ધયા પણ જોહને કઠણ લાગતી સહેજ,
સુતી છે પથ્થર તણી ધરતી ઉપર એજ,
મહારાજની કુમારી દુઃખી છે બહેન મુજ પ્યારી. દશા.
તરસ્યાં ભુખ્યાંને અમે દેતાં પાણી અન્ન,
ટલવળીએ આ વન વિષે ભુખ્યાં વિષુ ભોજન,
પીવા મળતું નથી પાણી રહુ કેમ ધીર હું ધારી. દશા.

૧૦૯

કૃષ્ણ ચરિત્ર

તુંહીં શ્યામ તુંહીં શ્યામ તુંહીંરે,
હુંતો નિરખું તુજને ઠામ ઠામ;
બસ તુંહીંરે શ્યામ તુંહીં શ્યામ તુંહીં,
મનગાં જોયું, બાહરે જોયું.
જાયું સકલ સંસાર,
આ બ્રહ્માંડની માલા જોઈ વળી;
બધુ નહીં આંખો પાર,
સાધજે જ્યોતિ તારીરે.....હુંતો.
આ તનનો રંગ મહેલ બનાંચો,
મહીં ભયો દરબાર;
અનહદ વાજાં વાગી રહ્યાં કાંધ,
જીવ રમે એકતાર;
ચમકિ જ્યોતિ તાલીરે.....

હુંતો.

૧૧૦

રામ રતન

આલા ગોરીઆસણુ અરે વાહ વાહ
દાર પીઉ ચામણુ અરે વાહ વારે

(૩૧)

ઘે બાટલી માતા, માર જુઝા આતા
ધરી જતાં જતાં પીઉં વાહ વાહ
ધાલ દરીયા મધે ધાલ હોરી
ઘે હાથા મધી હાથ પોરી
સત ભામે વરી, પ્રીત કરી હરી,
તસી માઝાવરી, કરી વાહ વાહ

આલો:

૧૧૧

કૃષ્ણ ચરિત્ર

અલીઓ ! અલખેલો કેમ નાવે !
ખેભાન કરી સાન કાં ભુલાવે !-અલખેલો.
સેજ સમારી હું વાટ જોઈ રહી
પ્રીતમજી પણ ટવળાવે,
હવે હુંથી નહી રહેવાય
મન આકુળ વ્યાકુળ થાય, મતિ ભમી જતી;
છળ કરીને, છેતરીને એ,
કાં અલી અકળાવે !-અલખેલો

૧૧૨

કૃષ્ણ ચરિત્ર

દાણ માગેરે દાણ માગે,
કાનો કાંકરી મારેતો મને વાગે છે-દાણ,
કાનો દીયા મલકનો દાણી.
મારી નવરંગ ચુદ્દી તાણી રે-દાણ,
કાનો દીયા જલકનો મુખો,
મારી વાટડી રોકીને કાન ઉભો રે-દાણણ,

૧૧૩

અંખીકા વિજય,

મુગટ માજી તણે સીર જોલી રહ્યો,
જોલી રહ્યો મન લોલી રહ્યો.

મુગટ,

સાખી:

આરામુર રળીઆમુર રોભા અપરંખપાર;
સોભા તેની શી કડુ, હેતા ના આવે પાર,
અંખામાજી રમે વાપર પેરકયાં
જેવો મુરજ ભાણ સોલી રોભા

મુગટ

બાંધી બાળુબંધ બેરખા, ઝાંઝર છે પગ માંધી;
 સૈયરો સંરવે મળી, લળી લળી ગરબો ગામ.
 ॥૭૭૮॥ ધ્યાન ધરો, સેવક જન તમે;
 મરજ હુમારી માંડી, ઉરમાં ધરો. મુગડ.

૧૧૪

રામ રતન

હરિ મારા નાવને પાર ઉતારો
 ભોળાનાથ ભરૂંસો તમારો મારા
 ભવસાગરનાં ભારે મોજાં, મયાની અંધારી
 પાપી પવન તોફાન જગાવે, નાથજી ઉગારો.મારા
 મુકાની સ્વામી, અંધાર ન ભાળે ભેખડે ભેખડે
 બાંધી ધરી બાનાનું પત રાખે જીડતાંને તારો.મારા

૧૧૫

રામ રતન

થાઓરે આશા સફળ સફળ મન માની
 સત્વર શંકર ભોળો દે ભાળ બંધુ માની થાઓરે
 દિવસ રેન રખવાળી કરી રહો
 વિપદ, વિધન ભય વિનાશીની ભવાની.

૧૧૬

કૃષ્ણચરિત્ર

બાહરે શામળીઓ લાલ છે લટકાળો, રૂપાળો એતો.
 લાગે મતયાળો મને ઠહાલો—શામળીયો
 છેડા મારો પકડે છબીલો,
 જાનો રહી છોગાળો;
 પેલો મધુરી મારલીવાળો, રૂડો રઢીયાળો,
 છબીલો રસીક નંદલાલો.
 હું તો પરણી કાનડ કાળો—શામળીયો.

૧૧૭

રામ રતન

રૂપ રૂપ શું કરો મુરખ જન રૂપ ઉપરે મરે
 ભાવ્ય ભેગે કંઈ રોગ થાય તો રંગ રૂપ ક્યાં ઠરે
 નથી હું રૂપતણી ખ્યાસી, માત્ર હું ગુણની અભિલાષી.
 કસ્તુરી છે માળી તોપણ વચ્ચે જીવન દેશે
 સફેદ સોમલ મુરૂપવાન તે દુરત પ્રાણ હરી લેશે.—નથી હું

સુખજી બાળા લક્ષ્મી વિણછે, રૂપ ગુણ સર્વ નકામું
 કાલ્ય કહું તો લક્ષ્મી વિણછે જીવતર સર્વ નકામું
 નથી લક્ષ્મી એની પાસે કરો દુઃખ શા સુખની આશી.
 ગુણની લક્ષ્મી ગુલામ થઇને સદા પાપ સેવેછે
 મુક્તિવિણ લક્ષ્મી કોઈની રહીના કોઈ પાસે નવ રહે છે.
 લક્ષ્મી ધર ધર ફરનારી જન્મ રખડે લંપટ નારી
 કોઈ સખળ શત્રુ બને તો લક્ષ્મી છુટી લે છે
 મુજ છુટયો ના છુટાયે એ મરતાં સાથ મરેછે—લક્ષ્મી.

૧૧૮

રામ રતન

શાણી સ્વિકારી મેં શાણી સ્વિકારી
 થઈ મારી, થઈ મારી, પ્યારી પ્રાણધાર
 વારી ગઈ, વારી ગઈ, વારી બલિહારી
 થઈ દાસી તમારી હું હૈયાના હાર
 હૈયે લપટાઓ,
 અધીરાં ન થાઓ ધરમ બંધન થઈ બંધાઓ
 જન્મ કિરતાર છે બેનાર—શાણી.

૧૧૯

કૃષ્ણ ચરિત્ર.

મને રોકી રહ્યા શીઠ વનમાંરે ?
 શીઠ વનમાંરે. સખીજનમાંરે,
 શું છે મનમાંરે ? મને.
 અલબેલા શો આવડો આડો !
 ફહી નથીરે નંદ જીવનમાંરે ?—મને
 ગારસ તારું લાગે મીઠું,
 દાઢક થાયે તનમાંરે—મને
 ગારસ કેરાં તે દાણુ તે શાનાં ?
 બીધાં વેચાતાં વચનમાંરે—મને.

૧૨૦

હિરણ્યાકશ્યપુ.

પ્રગટયો નિર્લજ કુળમાં પુત્ર વૈદીને શેવીનેરે
 નિર્લજ સુત તે મારો પાકયો,
 અરિતથે જઈ પાગે લાગ્યો;

હાથ હવે શું કરું કહોને ધારીનેરે.—
 બાળ બુદ્ધિ છે એની માટે,
 કરો શું નિશ્ચયે છાજે ?
 દાઝ ચઢે છે મારૂં ખડગ કાઢીનેરે.—
 સાહસ એવું રાય ન કીજે,
 તકશીર તેની માફી દીજે;
 વાર તમથી શુભું વારીનેરે.—

૧૨૧

કરશે માં સાહસ સ્વામી
 દુનીયાં નથી દીવાની
 દેશે તમને દાગામી
 જોડો તે કરશે જાણુ (૩)—
 ચુપ બોલશે માં પ્યારા
 એ સુત કરે છે ચાળા
 મારીશ હું અસિધારા
 જો બાળ છે નાદાત. (૬)—
 કંઈ બાળ કુપાતર ધારો,
 શું નિતા તેથી ધારો.
 પૃથ્વી કંઈ પ્રલે જશે
 જશે તે કરશે જાણુ. (૩)—

૧૨૨

કુંવર મનો આજે કહું જે વાત,
 બાળક બાધ બાવી ન કીજે, તાત કહે તે ઉર સો લીજે;
 કરો શું આવી હું વાત.—
 ડીલ વઢો નહિ મુખ એવી વાણી.
 કંઈની વાત તાત તણી નથી જાણી
 કરશે તમારી કંઈ વાત—
 જન્મ મરણ છે પ્રાણી માતરને,
 નથી થયો કોઈ અન આ પરણે;
 બને વીધની લખા વાત,—

૧૨૩

નથી સ્નેહ દેખાતો! કોઇ સ્વાસ્થીઆને હૈયે,
 નથી સોહ દેખાતો કોઇ કુછદીની સંગે
 મરકટ પોંદે માલી ગાળા છાજે કેટલી વારજો,
 કુછંદી સ્વાસ્થીઆ જોડે, સ્નેહ તેટલી વારજો,
 સ્નેહ સ્થાન આ મિત્રને કહીએ,
 ભેદ તેના સમજાવી દઇએ,
 કૃપા કરી આ મિત્રને કહીએ —
 અવસર આવી મદદ કરે જો, સ્વાસ્થ ન હોય સાથજો,
 નિમેળ સ્નેહ સ્થાનજ કહીએ, મેળવે શ્રી ભગવાનજો —
 મિત્ર ભેદને સમજી લઇએ,
 રાજા મિત્ર હવે મુજને દઇએ;
 કૃપા કરિ આ મિત્રને દઇએ ...

૧૨૪

પરમાસ્થથી સાધારે, સાથી પરગામનો હેજી.
 પુત્ર્ય સજો, પાપ તજો, તજો ઇળ તાપ હાં હાં. —
 તંજોને દોન મદ કામરે, તેથી તે તમે સુખ ભરશો —
 રામ ભજો, સાથ સજો, ભજો ત્રિભુવાય હાં હાં
 ભજી વ્યોન જગનાથર, તેથી તે તમે ભવ તરશો —
 દુર તજો, કૂરજનો, સજો સતસંગ હાં હાં;
 મેર કરે પ્રાતપાળ રે, તેથી તે તમે દુઃખ ટળશો —

૧૨૫

મેં દિવાના શામકા મુજે કોઇના છોડારે
 મેં મસ્તાના લાલકા, મુજે કોઇના છોટારે—
 રામ હરખે બેઠકે રાખકા મજરા લેત;
 જોસી છસકી ચાકરી એસા ઉન્કુ દેત;
 તુલસી આ સંસારમાં ભાત ભાતકે લોક;
 અંખસે હીલમીલ ચાલીએ નદી નાવ સંજોગ.

૧૨૬

બહુ છકયો દીસે છે તુ બાળ, અસિતો તને આજ માફરે.
 કેમ નથી આવતી તને લાજ

બહાર બપર

મુંબઈની મત્રા.	૦—૪—૦
પ્રસન્ન બહાર	૦—૨—૦
માણિક્ષેત્રીનો આગ	૦—૨—૦
પંચપતી કમણુ મુત્ર	૦—૮—૦
રસિક સ્તવનાવળી	૦—૮—૦
છ બાઈનો રાસ	૦—૨—૦
લોલાવતીનો રાસ	૦—૨—૦
અન્નસતીનો રામ	૦—૨—૦
મોતીશાના દાગળાં	૦—૨—૦
બાયાળીનું વર્ણન	૦—૨—૦
ગેયીગોળાઓ	૦—૧—૦
નવગ	૦—૨—૦
નાટારંગ	૦—૩—૦
ધીનના પદ	૦—૨—૦
બાળનાવળી	૦—૧—૦
પ્રભાત સંગ્રહ	૦—૧—૦
નન્દીમહતાનુ મોનર	૦—૧—૦
નન્દીમહેતાની હુડી	૦—૧—૦
ગંગાપદ	૦—૧—૦
ગુપ્તના બહાર	૦—૧—૦
અવકાશ બહાર	૦—૧—૦
મીઠા ગાયન મંગલ	૦—૧—૦
નવતરંગ	૦—૧—૦

મુંબઈનું ઝવેરાત	૦—૪
શ્રીતુલશીદાસ.કળીની	
સાખી	૦—૪
દેવતાનું બહાર	૦—૮—૨
કમળાચર આગલીલા	૦—૧—૨
વાવડી ચસકી	૦—૧—૦
ચોરનાબાઈ ધંડીચોર	૦—૧—૦
શુકનાવળી	૦—૧—૦
બાળબગતનાચાખા	૦—૧—૦
શનીચરની કથા	૦—૧—૦
આવવળીના મોતી	૦—૧—૦
મવાળીના રાસ	૦—૧—૦
ત્યાગળીના કોમ્પો	૦—૧—૦
દોઆંગે ગંગુલમ	૦—૧—૦
ગેગની વારણ	૦—૧—૦
નગરીમેતાનાઆપનું	૦—૧—૦
પાદનાંદાસીરખાતરખા	૦—૧—૦
કિત હસિલા	૦—૧—૦
નવમુલ્યા	૦—૧—૦
ગંગીમેતાનીગંગીતાનીવા	૦—૧—૦
મહેવંતસાવળીગાયાવળી	૦—૧—૦
ગુલમંદાવળી મોરી	૦—૧—૦
અભેમન્યુચકાવામોટા	૦—૧—૦

આ નિવાય અનારી પામ્યી ધાળી જનતાં પુત્રને તથા વારતાઃ
તથા ગાયનાં તથા નિશાળોનાં આલતી ઇચ્છે તથા ગુજરાતી ડીક્ષેનરીઃ
તથા કાયદાઓ તથા મુસલમાનો ગુજરાતી ફીરસાઓ તથા જંતધર્મ
પુસ્તકો તથા ફર્સી કાર્ડ તથા પશુસણની કંઠોનાં તથા હાવાઓ
કંઠોનાં વગેરે વાળખી પ્રાંતે મોકલવાનાં આવશે

શા. મંગળદાસ જોઈતારામ બુકસેલર ઠે રીચીરોડ-અમદાવાદ
તથા

શા. હીરાચંદ હીસીંગ બુકસેલર અમદાવાદ રીચીરોડ.

